

STORTINGET

Representantforslag 199 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Arild Grande, Lise Christoffersen, Eigil Knutsen, Arve Sigmundstad, Svein Roald Hansen og Siv Henriette Jacobsen

Dokument 8:199 S (2017–2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hadia Tajik, Arild Grande, Lise Christoffersen, Eigil Knutsen, Arve Sigmundstad, Svein Roald Hansen og Siv Henriette Jacobsen om å forbedre allmenngjøringsordningen

Til Stortinget

Bakgrunn

Allmenngjøring av tariffavtaler gir en mulighet til å lovfeste et generelt minstelønngulv innen enkelte tariffområder. I tillegg til lønn kan også andre betingelser som de fagorganiserte har forhandlet fram, bli gjort gjeldende som «ufravelige minstevilkår» for alle. Det kan for eksempel gjelde utgifter til reise, kost og losji, arbeidstøy eller annet.

Muligheten for å allmenngjøre tariffavtaler ble innført i forbindelse med Norges tilslutning til EØS i 1994, ut fra bekymring for effektene arbeidsinnvandring ville kunne ha på det norske arbeidsmarkedet. Det gikk imidlertid over ti år før loven ble benyttet for første gang. Dette skjedde i 2004, samme år som ytterligere ti land ble medlemmer av EU.

Allmenngjøringslovens uttrykkelige formål er å sikre utenlandske arbeidstakere lønns- og arbeidsvilkår som er likeverdige med de vilkår norske arbeidstakere har, samt å hindre konkurransevridning til ulempe for det norske arbeidsmarkedet. Loven inneholder også andre bestemmelser knyttet til etterlevelse, som informasjons- og påseplikt, innsynsrett for tillitsvalgte og et solidaransvar for lønn og feriepenger. I bransjer som er omfattet av allmenngjøringsvedtak, stopper ikke bedrifte-

nes ansvar ved egne ansatte; bedriftene må også sikre at underleverandører oppfyller kravene.

Det første allmenngjøringsvedtaket i Norge gjaldt tre ulike tariffavtaler innenfor bygg-, elektro- og verkstedfag på syv landbaserte petroleumsanlegg. Fra 2005 til 2011 kom Tariffnemnda med ytterligere 13 vedtak, hvorav de fleste var enten om utvidelser eller videreføring av tidligere avtaler. Det er også eksempler på at vedtak om allmenngjøring ikke har blitt videreført, f.eks. ble vedtaket om allmenngjøring for enkelte petroleumsanlegg på land ikke fornyet etter 2010. Per i dag har ni områder fått tariffavtalene allmenngjort: bygg, skips- og verftsindustri, jordbruk og gartneri, renhold, fiskeindustri, elektrofagene unntatt offshore, godstransport på vei, turbussjåfører og overnatting, servering og catering.

For at allmenngjøring skal bli innført, må det dokumenteres at utenlandske arbeidstakere utfører eller kan komme til å utføre arbeid på vilkår som er dårligere enn den som gjelder etter landsomfattende tariffavtaler for vedkommende fag eller bransje. Det er den statlig oppnevnte Tariffnemnda som har ansvaret for å ta den endelige avgjørelsen om allmenngjøring. Allmenngjøringen er tidsbestemt og opphører automatisk dersom ingen av partene i arbeidslivet ønsker å fornye den i kjølvannet av en ny tariffavtale.

Lov om allmenngjøring av tariffavtaler ble sist evaluert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet i 2005. Under regjeringen Stoltenberg II ble det tatt flere grep for å styrke kontroll med og overholdelse av allmenngjøringsforskriftene.

Det kreves omfattende dokumentasjon for å få igjennom et vedtak om allmenngjøring, og forslagsstillerne mener det bør gjøres følgende grep for å forbedre allmenngjøringsordningen:

- Forenkle kravene til dokumentasjon.
- Innføre omvendt bevisførsel, det vil si at vedtak om allmenngjøring ikke skal kunne oppheves før det er fremskaffet dokumentasjon på at det ikke lenger er behov.
- Utvide allmenngjøringsperioden fra to til fire år.

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å forbedre allmenngjøringsordningen og gjøre den enklere å ta i bruk ved å forenkle dokumentasjonskravet, snu dokumentasjonskravet ved allerede vedtatte allmenngjøringsvedtak og utvide perioden for allmenngjøring.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

10. april 2018

Hadia Tajik

Arild Grande

Lise Christoffersen

Eigil Knutsen

Arve Sigmundstad

Svein Roald Hansen

Siv Henriette Jacobsen